

Sygn. akt III Ca 158/15

POSTANOWIENIE

Dnia 19 sierpnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Barbara Braziewicz (spr.)

Sędziowie: SO Gabriela Sobczyk

SO Andrzej Dyrda

Protokolant Beata Michalak

po rozpoznaniu w dniu 19 sierpnia 2015 r. na rozprawie sprawy

z powództwa K. R.

przeciwko M. R.

o alimenty

na skutek zażalenia powódki oznaczonego jako apelacja

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 7 listopada 2014 r., sygn. akt IV RC 666/13

postanawia:

- 1. prostując oznaczenie zaskarżonego orzeczenia jako postanowienie, oddalić zażalenie;**
- 2. przyznać adwokatowi P. R. od Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Gliwicach) kwotę 73,80 zł (siedemdziesiąt trzy złote osiemdziesiąt groszy), w tym kwotę 13,80 zł (trzynaście złotych osiemdziesiąt groszy) podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu powódce w postępowaniu odwoławczym.**

SSO Andrzej Dyrda SSO Barbara Braziewicz SSO Gabriela Sobczyk

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 7 listopada 2014r. Sąd Rejonowy w Gliwicach uchylił wyrok zaoczny z dnia 27 stycznia 2014r. w sprawie IV RC 666/13 i umorzył postępowanie o alimenty na rzecz powódki K. R. wobec cofnięcia powództwa.

Powódka K. R. wniosła pozew o alimenty na swoją rzecz w kwocie po 900 zł miesięcznie od pozwanego, swojego męża M. R.. Na rozprawie w dniu 27 stycznia 2014r. pod nieobecność pozwanego M. R. Sąd wydał wyrok zaoczny zasądzając od pozwanego na rzecz powódki K. R. alimenty po 600 zł miesięcznie od 1 stycznia 2014r. W Sądzie Okręgowym w Gliwicach toczy się sprawa rozwodowa między stronami z powództwa powódki. Na rozprawie w dniu 7 listopada 2014r. powódka oświadczyła, iż nie chce mieć nic do czynienia z pozwanym i nie domaga się alimentów na siebie. Zatem powódka cofnęła pozew o zasądzenie na jej rzecz alimentów bez zrzeczenia się dochodzonego roszczenia.

Pozwany wyraził zgodę na cofnięcie pozwu przez powódkę.

Sąd Rejonowy stwierdził, iż stosownie do przepisu art. 27 k.r. i o. małżonkowie są obowiązani każdy według swych sił i możliwości zarobkowych i majątkowych, przyczynić się do zaspokajania potrzeb rodziny, którą przez swój związek założyli. Zakres obowiązku przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny kształtuje zasada, że stopa życiowa małżonków – choćby pozostających w faktycznym rozłączeniu - powinna być równa. Jedną z przesłanek z art.27 k.r. i o. jest niezdolność do pracy uprawnionego małżonka lub ograniczenie jego możliwości zarobkowych. Jednakże z uwagi na fakt, iż powódka na rozprawie w dniu 7 listopada 2014r. nie domagała się alimentów na swoją rzecz, Sąd wyrokiem umorzył postępowanie w przedmiocie alimentów na rzecz powódki i uchylił wyrok zaoczny z dnia 27 stycznia 2014r.

Apelację od tego wyroku wniosła powódka, domagając się zmiany zaskarżonego wyroku w ten sposób, że będzie miała ona zasądzone alimenty od męża w wysokości po 600zł. Powódka podniosła, iż na rozprawie w dniu 7 listopada 2014r. była sama bez ustanowionego dla niej pełnomocnika z urzędu. Nie wiedziała jak się ma zachować i w związku z namowami jej męża do cofnięcia powództwa zgodziła się na to, mimo, iż nie zdawała sobie sprawy ze znaczenia tego co robi. Chce wycofać się z oświadczenia dotyczącego cofnięcia powództwa, bowiem wyrok Sądu Rejonowego jest dla niej niesprawiedliwy i krzywdzący. Podniosła, iż jej sytuacja finansowa jest ciężka. Mąż jedynie płaci alimenty na dzieci po 240 zł na każde. Ona utrzymuje się z zasiłku z opieki społecznej w kwocie 620zł miesięcznie, który dostaje na niepełnosprawne dziecko. Gdyby była na rozprawie z pełnomocnikiem z urzędu, to nigdy by nie zgodziła się na cofnięcie pozwu o alimenty, albowiem potrzebuje tych pieniędzy aby się utrzymać. Na rozprawie w dniu 19 sierpnia 2015r. zawodowy pełnomocnik powódki sprecyzował, iż popiera apelację osobistą powódki. Dodał, iż w apelacji tej zawarte jest oświadczenie o uchyleniu się od skutków złożonego oświadczenia woli o cofnięciu pozwu. Ponadto wobec tego, iż pomiędzy małżonkami toczy się postępowanie rozwodowe to wniósł o zawieszenie postępowania do czasu zakończenia tego postępowania i wydanie wyroku częściowego za okres od 1 stycznia 2014r. do dnia poprzedzającego wniesienie pozwu rozwodowego oraz o zasądzenie kosztów procesu od pozwanego na rzecz powódki, względnie o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego od Skarbu Państwa, które nie zostały uiszczone przez powódkę na rzecz pełnomocnika w jakimkolwiek zakresie wg norm przepisanych.

W odpowiedzi na wniesioną apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i utrzymanie rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego podkreślając, iż powódka sama na rozprawie w dniu 7 listopada 2014r. zrezygnowała z dochodzonych alimentów. Podniósł, iż obecnie nie zamieszkuje z żoną, płaci alimenty na dzieci po 240zł na każde. Przez pewien okres czasu był osobą bezrobotną, obecnie pracuje, ale nadal znajduje się w trudnej sytuacji. Nadto na rozprawie w dniu 19 sierpnia 2015r. jego pełnomocnik podniósł, iż powódka związała się z innym partnerem, który mieszka z nią we wspólnym mieszkaniu małżonków.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na wstępie zauważyć należy, iż w oparciu o art. 347 k.p.c. po ponownym rozpoznaniu sprawy sąd wydaje wyrok, którym wyrok zaoczny w całości lub części utrzymuje w mocy albo uchyla go i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też pozew odrzuca lub postępowanie umarza. Przepis art. 332 § 2 stosuje się odpowiednio. Z kolei zgodnie z art. 332 § 2 k.p.c. w razie cofnięcia pozwu przed uprawomocnieniem się wyroku i przed jego zaskarżeniem z jednoczesnym zrzeczeniem się dochodzonego roszczenia, a za zgodą pozwanego również bez takiego zrzeczenia się, sąd pierwszej instancji uchyli swój wyrok i postępowanie w sprawie umorzy, jeżeli uzna cofnięcie takie za dopuszczalne. Postanowienie sądu w tym przedmiocie może być wydane na posiedzeniu niejawnym. Także art. 355 § 1 k.p.c. stanowi, iż Sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne.

Zatem artykuł 347 k.p.c. zawiera szczególne zasady wyrokowania w tym postępowaniu, które są podobne do zasad orzekania w drugiej instancji określonych w art. 386 k.p.c. Zgodnie z § 3 art. 386 k.p.c. jeżeli pozew ulega odrzuceniu albo zachodzi podstawa do umorzenia postępowania, sąd drugiej instancji uchyła wyrok oraz odrzuca pozew lub umarza postępowanie. Orzeczenia o uchyleniu wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania zapadają w postaci wyroków, natomiast uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji i odrzucenie pozwu lub umorzenie postępowania, jako orzeczenia o charakterze niemerytorycznym, w postaci postanowień.

Przepis art. 386 § 3 k.p.c. nie określa formy orzeczenia, ale przyjmuje się, że powinno ono mieć formę postanowienia, albowiem nie jest to rozstrzygnięcie co do istoty sprawy (art. 316 § 1 k.p.c.), dla którego właściwa jest forma wyroku, lecz orzeczenie dotyczące biegu postępowania (por. art. 354 k.p.c.). Ponadto orzeczenie o umorzeniu postępowania zawsze zapada w formie postanowienia (art. 355 § 1 k.p.c.). Forma orzeczenia uzależniona jest od przedmiotu rozstrzygnięcia. Nie występuje zatem gradacja orzeczeń, która by samoistnie uniemożliwiała uchylene wyroku postanowieniem. Dla orzeczenia z art. 386 § 3 k.p.c. - z uwagi na przedmiot regulacji - właściwa jest forma postanowienia (art. 354 k.p.c.) (zob. postanowienie SN z dnia 12 października 1999 r., III CKN 693/98, OSNC 2000, nr 4, poz. 73 i P. Telenga, Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego do art. 347 k.p.c, LEX).

Z uwagi zatem na powyższe, zdaniem Sądu Okręgowego, w oparciu o art. 347 k.p.c. odpowiednio Sąd pierwszej instancji winien wydawać orzeczenia merytoryczne po ponownym rozpoznaniu sprawy w postaci wyroków, natomiast uchylene wyroku sądu pierwszej instancji i odrzucenie pozwu lub umorzenie postępowania, jako orzeczenia o charakterze niemerytorycznym, w postaci postanowień.

Dlatego Sąd Okręgowy, sprostował z urzędu powyższą niedokładność w zakresie oznaczenie zaskarżonego orzeczenie, uznając je za postanowienie w oparciu o art. 350 k.p.c.

Odnosząc się z kolei do zarzutów powódki podniesionych w złożonym środku odwoławczym, to należało uznać je za chybione. Apelacja powódki, w istocie będąca zażaleniem, nie zasługuje na uwzględnienie, a zaskarżone postanowienie jest trafne.

Stosownie do regulacji prawnej art. 203 § 1 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia – aż do czasu wydania wyroku. W niniejszej sprawie powódka skutecznie cofnęła pozew, bez zrzeczenia się roszczenia, za zgodą pozwanego, konsekwencją czego było uchylene wydanego w sprawie wyroku zaocznego i umorzenie postępowania.

Powódka we wniesionym zażaleniu złożyła oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych złożonego oświadczenie o cofnięciu pozwu, twierdząc, iż składając je była w błędzie.

Z ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, iż dopuszcza się możliwość uchylenia się od złożonego oświadczenia woli przez złożenie zażalenia na postanowienie o umorzeniu postępowania. Jednakże samo złożenie oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych złożonego oświadczenia nie wystarczy do uwzględnienia zażalenia na postanowienie o umorzeniu postępowania. Strona bowiem musi wyraźnie podać przyczyny wadliwości oświadczenia, do Sądu zaś należy ocena czy przyczyny te są dostateczne do skutecznego uchylenia się od złożonego oświadczenia woli. W ocenie Sądu Okręgowego powódka nie wykazała takiej przyczyny, która w myśl przepisów prawa cywilnego powodowałaby nieważność złożonego oświadczenia lub inną jego wadliwość. W szczególności ogólnikowe powoływanie się na nieporadność wnioskodawczyni oraz nakłanianie jej do cofnięcia pozwu przez jej męża – pozwanego, pod nieobecność jej pełnomocnika, nie jest równoznaczne z przytoczeniem podstawy przewidzianej w art. 84 k.c.

Należy zauważyć, iż powódka składając swoje oświadczenie o cofnięciu pozwu miała pełną świadomość o faktycznym istniejącym stanie rzeczy pomiędzy nią i mężem, także składając oświadczenie oceniała swoją sytuację rozsądnie. Na wstępie rozprawy w dniu 7 listopada 2014r. wyraźnie stwierdziła, iż „ po całej walce w Sądach, to już nie chce tych alimentów na siebie”, ponadto także słuchana w sprawie jako strona, po przedstawieniu swojej sytuacji życiowej, powyższe oświadczenie powtórzyła podkreślając, iż „nie chce mieć nic do czynienia z pozwanym”. Zatem powódka nie może powoływać się na to, iż oświadczenie swoje o cofnięciu pozwu złożyła będąc w błędzie.

Zgodnie z art. 84 k.c. błąd jest to wada oświadczenia woli, polegająca na tym, że składający je działa pod wpływem niezgodnego z prawdą wyobrażenia o rzeczywistości lub jej elemencie albo pod wpływem braku takiego wyobrażenia. Błędem - w rozumieniu art. 84-88 k.c. - jest niezgodne z rzeczywistością wyobrażenie o czynności prawnej, przy czym niezgodność ta może dotyczyć zarówno faktów, jak i prawa. Musi wystąpić błąd co do treści czynności prawnej,

nadto musi to być błąd istotny. Powódka nie wykazała w toku postępowania odwoławczego ani tego, iż składając swoje oświadczenie działa pod wpływem niezgodnego z prawdą wyobrażenia o rzeczywistości lub jej elemencie, czy też pod wpływem braku takiego wyobrażenia, ani też, że był to błąd istotny. Błąd jest istotny, jeżeli zachodzi taka sytuacja, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści. W niniejszej sprawie powódka nie wykazała, iż gdyby składając oświadczenie woli nie działała pod wpływem błędu i oceniała sprawę rozsądnie, to nie złożyłaby oświadczenia tej treści.

Zatem zarzuty zażalenia nie zasługują na uwzględnienie. Z tych względów Sąd Okręgowy oddalił zażalenie powódki na skutek nie stwierdzenia wad zaskarżonego postanowienia zarzucanych przez skarżącą.

Reasumując zaskarżone rozstrzygnięcie, mimo wadliwej formy w jakiej zostało wydane, jest prawidłowe, dlatego zażalenie powódki jako bezzasadne oddalono na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. Równocześnie o kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i art. 113 ust.1 u.k.s.c. w zw. z § 2 ust. 1 i 2, § 7 ust. 1 pkt 11, § 13 ust. 2 pkt. 1 i §19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013. poz. 461) .

SSO Andrzej Dyrda SSO Barbara Braziewicz SSO Gabriela Sobczyk